

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvárra czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosít.

A minister válasza!

Erdélyi gazdasági egyletünk elnökségének üdvözlő feliratát (lásd az „Erdélyi gazda“ 6-ik számának élén) földművelésügyi ministerünk Gróf Bethlen András ur önmaga a következő válasszal tisztelte meg:

376. sz.

eln.

Az erdélyi gazdasági t. egyletnek

Kolozsvárott.

Szives volt a t. egylet engem abból az alkalmából, hogy a földművelésügyi ministerium vezetését által vettem, üdvözlő iratával felkeresni. —

Midőn a személyem iránt nyilvánuló e figyelemért a t. egyletnek őszinte köszönetemet fejezném ki, — egyszersmint biztosíthatom a t. egyletet, hogy ismerve azon súlyos viszonyokat, melyek között Hazánk erdélyi részeinek mezőgazdasága küzd, azokon minden rendelkezésemre álló eszközzel segiteni főfeladatommak fogom tartani; viszont bizton merem remélni, hogy a t. egylet,

mely Erdély közgazdasági életében vezérszerepet vinni van hivatva, — abbéli fűradozásaimban mindenkor hazafias támogatásában fog részesíteni. —

Hazafias üdvözlettel

Budapesten, 1890. évi márczius hó 19-én.

Bethlen s. k.

Ministeri nyilatkozat.

Az új földmivelésügyi minister: Gróf Bethlen András ur ő nmlga, midőn martius 17 én hivatalát átvette, Fehér Miklós államtitkár ur üdvözetére oly beszéddel felelt, mely bátran programnak is beillik. A nagyérdekű nyilatkozat a budapesti napilapok szerint a következőleg hangzott:

Tisztelt barátom, uraim! Köszönöm e szivélyes fogadtatást. Higyjék el, hogy teljes mérvben érzem a felelősség súlyát az elvállalt igen megtisztelő, de terhes feladattal szemben.

Tudatában vagyok fogyatkozásaimnak s habár közgazdasági érdekeink minden ágát igyekeztem szolgálni azon szűk téren is, melyen ez ideig hazám iránti kötelességemet leróni alkalmam nyílt, de ezen földmivelési tárca teendőinek egyik legfontosabb része, a vízi ügyek, teljesen kívül estek tevékenységi körömön, de mindazonáltal remélem, hogy beható tanulmány és a hivatott szakkörök támogatása mellett képes leszek kötelességemnek ez iránybau is megfelelni. Midőn tehát örömmel veszem át ezen tárca vezetését, teszem ezt azért, mert ezen miniszteriumnak rokonszenves tradíciója van s az 1889: XVIII. t.-cz. alapján történt átalakítása daczára irányát és jellegét megtartotta.

Igen sok közhasznu alkotás, kezdeményezés, előrelátással és szivós kitarással fejlesztett intézmény ezen miniszteriumnak köszönélételét. Tulajdonítható ez nagyrészt azon szerencsés körülménynek, hogy az egyes szakok élön oly férfiak állanak, kiknek egyéniségéhez van fűzve egy egy közgazdasági alkotás. De uraim, mi nagyobbára egyénileg is ismerjük egymást. Gyakran volt alkalmam közgazdasági téren folytatott működésem alatt meggyőződni arról, hogy e miniszterium szakférhái — önök uraim — a szakképzettség, a buzgalom és a lelkiismeretesség mily magas fokán állanak és ez engedi remélnem, hogy az ügyek rendes menete fennakadás nélkül fog haladni, valamint azt is, hogy az esetleges új alkotások tervei megszürt, gyakorlati alakba

lesznek ünthetők. — Ezen tárczát oly erős, hivatott kézből veszem át, hogy legmegfelelőbb programként azt mondhatom, hogy igyekezni fogok elődöm nyomdokain haladni.

Tudjuk azt is, hogy földmivelésünk még nem bontakozott ki azon állapotból, melyben az időjárás, az elemek, döntő befolyást gyakorolnak a gazdasági eredményre; épp ezen állapot fokozatos orvoslása képezi főfeladatomat. Tudjuk másfelől azt is, hogy Európa államai nagy részben a védvamos, majdnem prohibitív rendszer után haladnak, a mely vámpolitika nyersterményeink piaczeit sajnosan korlátozza; meg vagyok győződve arról is, hogy e politika sokáig fenttartható nem lesz s a sűrű népességű országokban a kenyér és hus mesterséges megdrágítása ellen azokban benn kell reakciónak támadnia.

Támad is, és érvényesülni is fog. Valjon a legközelebbi jövőben vagy később, azt megmondani képesek nem vagyunk, de az biztos, hogy ezen fordulat agrár érdekeinkre áldásos befolyással leend. — Az 1892-ben lejáráó több vámszerződés megújítására célzó előkészületnél e momentum szem előtt tartása, azt hiszem, kiváló feladatát kell, hogy képezze a magyar közgazdasági politikának. Kétségtelen, hogy hazánk földművelése az utóbbi 20 év alatt jelentékeny haladást tett, de ezen haladás az ország különböző részeiben nem egyenletes; pedig az bizonyos, hogy Magyarország nagy feladatának, nemzetközi hivatásának csak akkép felelhet meg, ha összes részeinek ereje teljes kifejlésre jut. Épp ezért az egyes részek jogosult érdeke az egész ország jól felfogott érdekét képezi. — Igen örülök annak is, hogy ezen állásomban alkalom nyílik arra, hogy szeretett otthonom: a haza erdélyi részei sok tekintetben kedvezőtlen gazdasági viszonyainak fejlesztéséért is fáradozhatom. Megkönnyíti feladatomat az, hogy önökkel együtt, önök élén lesz szerencsém működni, azon rokonszenves nagy apparátus élén, melybe a számos gazdasági egyleteket is beleértem, melyeknek támogatására és tervszerűen szervezett buzgó, szakszerű közreműködésére — remélem — számíthatok. Legtisztább szándékkal és munkaszeretettel foglalom el ezen állást. Kérem, uraim, tiszteljenek meg bizalmukkal és támogatásukkal, s fogadják ez alkalommal legszívesb üdvözetemet. —

— Midőn a legszebb reményekkel fogadjuk ő nagyméltóságának becses kijelentéseit, nehéz hivatásához ismételten is erőt, kitartást, sikert kívánunk. —

Elnöki megnyitó

a martius 30-iki egyleti közgyűlésen*.)

Tisztelt közgyűlés!

Méltóztassanak megengedni, midőn ezen évi rendes közgyűlést megnyitni szerencsém van, visszapillantást tegyek a gazdasági egyletekről általában és ezen erdélyi országos gazdasági egyletről az elmúlt évben ez alkalommal nyilvánított véleményemre a szükségesség és a létjogosultságot illetőleg, az azóta ezen állítás igazolására illetékes helyen történt nyilatkozatokra.

Az elmúlt évben végre-valahára ezen kiválóan földmives országnak külön önálló földmivelési ministerium szervezetett, — Gróf Szapári Gyula ő Nagyméltósága nyervén el ezen fontos állást, ki egész gondját reá fordíthatván, nem késett egyletünk állatkiállítását magas látogatásával szerencsétetni s a mint ő itt nyilatkozott, a viszonyokat személyesen megismerve, a bajoknak orvoslását tűzte ki és ekkor nyilvánította, hogy a gazdasági egyletek közreműködése mennyire kívánatos; ugyanezt hangoztatta a képviselőházban, midőn a földmivelési ministerium első önálló költségvetése tárgyaltatott.

A gazdasági egyletek Báró Kemény Gábor ő Nagyméltósága ministersége alatt nagyon kezdték tevékenységeiket kifejteni, mert ő a lehető támogatásba részesítette — czután következett egy korszak a melyben az egyletek az önsegélyre utaltattak; szerencsére ezen nézet megváltozott és más irányban a támogatás megkezdett; de tervei valószínűsítésében Gróf Szapári Gyula ő Nagyméltósága megakadályoztatott, megválván ezen tárczától, — azonban olyan állást foglalt el ma is, melyben a gazdák ügyei, érdekei személyes tapasztalatain alapult ismeretei és tervezetesei valószínűsítését előmozdíthatja, annyival is inkább, mert a földmivelési nagyfontosságú tárca utódja Gróf Bethlen András ő Nagyméltósága ez iránt teljes megnyugtató kezességet nyújt, a mint ezt eddigi nyilatkozataival eléggé igazolta, — az őt üdvözölt tisztikarnak adott válaszában hangsúlyozván, hogy Magyarország nagy feladatának, nemzetközi hivatásának csak akként felelhet meg, ha az összes részeinek ereje teljes kifejlésre jut és hogy az egyes részek jogosult érdeke az egész ország jól felfogott érdekét képezi — és ebből folyólag örömet fejezte ki, hogy az erdélyi részek kedvezőtlen gazdasági viszo-

*) A részletes jegyzőkönyvet jövő számunk hozza.

nyáinak fejlesztésére közreműködhet, — már maga ezen nyilatkozata kapcsolatosan az egyesületünk részéről ő Nagyméltóságához intézett üdvözlő feliratára adott meleg válaszában kimondott az az elve, hogy elmaradott erdélyi gazdasági viszonyainkon segíteni főfeladatának tekintendi, teljes megnyugvást biztosít jövő működése iránt és ő is hangsúlyozta egyesületünk hivatását, létjogosultságát.

Még egy nagy reményt nyújtott a követendő vámpolitikát illető nyilatkozatával, mert egész Magyarországnak kimondhatatlan kárára van a mostani védvamos politika, hogy nyugot felé magas vámakkal elzárkóznak tőlünk, sőt állategészségügyi ürügyek alatt egészen kiszorítanak és így mintegy saját termésünk zsirjában fulladni kényszerítenek és ennél fogva nagyon érdekünkben állólag jelezte ő Nagyméltósága a 1892-ben lejárandó vámszerződésekre fordítandó figyelmét és azt hiszem, ezzel kapcsolatosan a mi országrészünk kiváló érdeke, a mint ezt már egyesületünk ismételve hangoztatta a szomszédos Romániával kötendő vámszerződés mikéntje, mert mindaddig, a meddig minket nyugot felé elzárnak, a mi hivatásunk is kelet felé a versenyt korlátozni, ha a mezőgazdaságunk és létünk érdekeit más mellékérdekeknek feláldozni nem akarjuk és hogy ezen irányban is a minister ő Nagyméltósága támogatására számíthatunk, azt a pesti országos gazdasági egyesület tisztelgése alkalmával az értékesítési viszonyok javítását kérve és főfeladatának jelelvén ki, azt felelte, hogy maga is követi ezen programot, melyet országos gazdasági egyesület elnöke kifejezett és főfeladatának tekintendi a gazdaközönség érdekeit előmozdítani.

Tehát többször lett kimondva a gazdasági egyesületekkel való körülött haladás, ez egy oly fontos kijelentés, melyet csak örömmel fogadhatunk és azon reményünknek adhatunk kifejezést, hogy ő Nagyméltósága az elfoglalt állásban hazánk javára mentől hosszabban közreműködhesen.

Egyesületünk mult évi tevékenységéről a titkári jelentés fog részletes felvilágosítást nyújtani.

Az eltelt év gazdaságilag nagyon szomorú volt, gyenge termés, a phylloxera fellépése, a járványos láb- és szájfájás és az ennek következtében a tulszigoru törvények s néhol talán azok helytelen alkalmazása folytán felmerült forgalom s vásár korlátozása, a takarmány nagymérvű hiánya mindmegannyi jövedelmi csökkenést okoznak, hozzájárulván ehhez még ez évben a regale jövedelem tetemes apadása, elegendő

tényezők a birtokos, gazdaközönség ereje csökkenésének és így tőlük az egyletek anyagi támogatását kevésbé remélhetni és annyival inkább remélhetjük és kérhetjük az állam fokozottabb mérvű segélyezését, az egyesektől a közreműködést és szellemi támogatást kérvén.

Az eltelt évben a többi veszteségek között érzékenyen sujtotta egyletünket a Dr. Hintz György váratlan halála, ki 24 éven át egyletünknek buzgó, lelkiösmeretes, fáradhatatlan pénztárnoka volt, az egylet választmánya szomorú kötelességét teljesítette, midőn a temetésén testületileg megjelent, a családhoz részvétiratott intézett, melyeket a közgyűlés utólagosan is jóvá hagyand.

Miután alapszabályaink értelmében a pénztárnoki állás is pályázat utján a közgyűlés által betöltendő, van szerencsém jelenteni, hogy a választmány az ügy sürgősségénél fogva ideiglenesen intézkedett s kérem a közgyűlés jóváhagyását, hogy egyletünk pénztárnoki teendőit a kolozsvári kisegítő pénztárra bíztuk.

Nemkülönben a közgyűlés hatásköréhez egy más körülményre is felhívom becses figyelmöket, melyben az igazgató választmány az előleges lépéseket megtette és annak idejében egy rendkívüli közgyűlés lesz hivatva a végleges választást megejteni, — ugyanis egyletünknek titkára, ki 18 és fél évig ritka szakképzettséggel és magasabb gazdasági látkörrel teendőit közmegnyugvásra végezte, ez állásáról lemondott.

Az igazgató választmány azt sajnálattal elfogadta, a titkári állás betöltésére a pályázati feltételeket s a szolgálati utasítást megállapította, azokat közelebbről a gazdasági lapokban közreadandja és annak idejében a jelentkezők közötti választást illetőleg egy rendkívüli közgyűlést egybehívni kötelességének tartandja — addig pedig a titkári teendők ideiglenes vezetésére tanár Dr. Szaniszló Albertet kérte föl, ki is azt elfogadván, működését a jövő hó 1-én megkezdi.

Ezen intézkedésre is a tisztelt közgyűlés jóváhagyását kérve, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom; tudatván még, hogy lapunk szerkesztését szintén ideiglenesen Bodor László vállalta el. —

Szabó József.

Termelő és gyáros!

Helybeli laptársunk a „Kolozsvár“ az alábbi majdnem hihetetlen közleményt hozza czukorrépatermelésünkről, melyet minden kommentár nélkül veszünk át, t olvasóinkra bizva a részvénytársaság eljárásának megbirálását:

— A cukorrépa ez idei termeléséről ismét kellemetlen hírt vetünk. A részvénytársaság e napokban, midőn a mezőgazdaság teljes erővel indulóban van, igen sok marosmenti községet váratlan zavarba ejtett. A termelők (Székelyföldvár, Kocsárd stb.) a répatermelésre előkészített táblák számára, midőn épen várták a vetőmagot, e helyett kaptak egy meg nem okolt rövid értesítést, hogy az illető községek a cukorrépa-termelésből kizárattak, s velük szemben a részvénytársaság a szerződési viszonyt felbontja, megszünteti.

És e kizárás nem egyes termelőkre, hanem egész községekre szól. A részvénytársaságnak ezen eljárása érzékenyen sujtja a gazdaközöniséget, mely a cukorrépa-termelésre előkészült, s hogy ily későn értesítettik a termelő a kizárásról, ez arra mutat, hogy a társaság vezetésében nincs elég komolyság, nincs semmi bizalomgerjesztő.

Könnyelmű a részvénytársaság eljárása, mert sok száz gazda a költséges előmunkákat már megtette — mit más termény neki meg nem téríthet, — a nagyobb birtokosok a cukorrépa műveléséhez szükséges, felette sok kézi erőt szerződtettek a tél folyama alatt, e czélból egyesek 3—4 száz forint előleget ki is osztottak; a szakmányba dolgozóknak pedig a munkadíj felét kifizették. Mi lesz most evvel a sok, legnagyobb részben felhasználhatlan munkabér-szerződéssel?

De a répaföldek intensív művelésére szükséges gépek, eszközök beszereztek s ez meg tekintélyes tőkebefektetéssel járt s mindez történt 10 évi termelés számlájára, azon reményben, hogy ennyi idő alatt azok beszerzési ára vissza fog térülni s most a részvénytársaság nem egyes termelőket, — erre súlyt fektetünk, — hanem egész községeket kizárva a termelésből, ezeket a legfeltünőbbben megkárosította.

Minthogy a nagy-enyedi cukorgyár építése elejtetett s ennek szerződésai a botfalusi gyár kezébe mentek át, s a „Magyar cukoripar-részvénytársaság“ csak „fiókot“ tart fenn Enyeden; ez a „fiók“ az, mely a múlt évi termelőkkel, egész községekkel a cukorrépa vetésének órájában ily könnyelműen, lelkiismeretlenül járt el.

A nagy gazdasági zavarba jutott termelők százával készülnek kártérítési pörrel fellépni.

De van ez ügynek egy másik oldala is, melyet szintén a részvénytársaság nagy-enyedi fiókja intéz.

Minthogy számos község — ismételjük, nem egyes termelők, — kizárattott a termelésből, ezeknek helyét pótolni igyekeznek, de hogyan?

Két év előtt nagy mozgalom indított a cukorrépa-termelés érdekében: a gazdasági (megyei) egyesületek, sőt közigazgatási tisztviselők (szolgabírák) serkentették a gazdákat, hogy ezen új művelési ágat vegyék be gazdasági üzemökbe, kecségtető reményekkel biztatták az egyeseket s az volt a boldog szolgabíró, ki az alispánhoz minél több szerződést tudott aláírva benyújtani:

Nos, ezeknek a benyújtott szerződéseknek alig fele realizáltatott a múlt évben, mert alapos aggodalmak szállták meg a gazdákat, hátha a befektetés (miként be is teljesedett) — nagy kockázattal fog járni, hátha a vége (a nagy lármának) gazdasági fiaszkóval fog végződni Enyeden?!

Azok, kik az Erdélyi gazdasági egyesület szakfőfainak komoly és minden érdeken felül álló szavára ügyeltek, ezek várakozó állásban maradtak s a múlt évben nem termeltek.

A részvénytársaság a nem termelőkkel szemben a múlt évben passzív magatartást tanúsított, de most hatra-vakra küldi ezeknek a nyakára a cukorrépa-vetőmagot: ezekkel szemben a 10 évre szóló szerződést érvényesíteni akarja.

Szerkesztőségünkhez beküldetett a részvénytársaság nagy-enyedi fiókjának napi parancs hangu irata, melylyel meglepetett egy birtokos, ki még cukorrépát nem termelt, — s minthogy az enyedi gyár fel nem épült — evvel levén szerződése — termelni nem is fog.

Ez iratban czimzettnek röviden meghagyatik, hogy f. hó 24., 25., 26. valamelyik napján a vasuti raktárhoz küldjön 5 zsákkal felszerelt szekeret a répamag után.

Tehát az a cél, hogy a kik a múlt évben nem termeltek, ezek a részvénytársaság minden komolyságot nélkülöző vezetése számára és hasznára sok költséggel járó kísérletezésbe beugrasztassanak, hogy a részvénytársaság válogasson, dúskáljon a termelési területekben és üzleti haszna végett a gazdaközönség felett oly hatalmat nyerjen, minőt nyereszkes vállalat hazarészünkben még megpróbálni se mert.

Ha még ehhez hozzávesszük, hogy a múlt évi termelők a répa árát csak sok huzavona után kapták meg a részvénytársaságtól, aligha fog találkozni új termelő, ki az enyedi fiók ukáz-szerű parancsára „5 zsákkal felszerelt szekeret küldjön a répamag után“ — annyival is inkább, mert az enyedi szerződés sokkal hátrányosabb, mint a botfalusi, a melynek számára erőszakoltatik most a répatermelés.

Míg a termelésből kizárt és befektetések erejéig megkárosított községek perlekednek a részvénytársasággal, addig az új termelők fogjanak hozzá s vessenek, zabot, kukoriczát.

Az őszi vetések tavaszi boronálása.

Ámbár az őszi vetések tavaszi ápolása a jó termés biztosításának egyik fontos feltétele, mégis sokan igen könnyen veszik s nem fordítanak rá elég gondot. Igen hasznos dolgot végez pl. az, a ki őszi vetéseit tavasszal megboronálja, a mit akkor kell végezni, midőn az idő már határozottan melegegre változott, utófagyok csak kivételesen várhatók s a talaj olyan állapotban van, hogy a borona olyan munkát végezhet, a milyent végeznie kell; a talajnak tehát se nagyon nedvesnek, se nagyon száraznak lenni nem szabad. Minél bujább és minél sűrűbb a vetés, annál intenzívebben boronálhatjuk meg, keresztül-kasul; esetleg terhet is tehetünk a boronára. Ily módon kissé megrítkítjuk a vetést s megdülését akadályozzuk meg. Minél előbb kap a gabona a boronálás után esőt, annál hamarább egyenesedik ismét fel s annál jobban fejlődik.

(F. É.)

A hernyóirtás új és egyszerű módja

E perczben olvassuk a német pomologusok gyümölcsészeti közlönyében, hogy a nagyban való hernyóirtásnak egy új és igen sok helyt könnyen alkalmazható módját állapították meg. Ugyanis a tudósító abból indul ki, hogy sikeres hernyóirtást csak csekély számú törpe vagy magas törzsű fán, tehát kisebb házi kertben lehet alkalmazni, miglen nagyobb telepek, a mezőn, utszélien kiültetett fák ugyyszólván védtelenül maradnak! Ott, a hol juhok vannak, a gyümölcsstelepek, dülők és utszélek legeltetésében hathatós szert bírnak a hernyók ellen; ugyanis a hernyó nem állhatja a juh páráját és mihegyest e jámbor állat a fa közelébe jut, a hernyó vékony fonalán lebozsátkozik és a talajra igyekszik, hol a juhok összetapossák. Thuringiában, hol sok még a régi gyümölcsstelep, ez eljárást régóta alkalmazták, legeltetvén a gypet; de a jótékony befolyást vagy nem figyelték meg, vagy más oknak tulajdonították. Csakis mióta több község a juhtenyészéssel felhagyva, gyümölcshez a mában jelentékeny esőkenést tapasztalt, azóta történtek azon észleletek, melyek a fentiek konstatálására vezettek. —

— Mindenesetre érdekes lesz, ott, a hol lehet, ezen egyszerű és miben sem kerülő eljárást mi nálunk is megpróbálni, az eredményt megfigyelni s azt néhány szóval lapunkkal is tudatni. —

Gyűjtsük a csontot!

Az országos gazdasági egyesület közelebből köriratot intézett a társegyletekhez, melyben a csont gyűjtését és értékesítését hangsúlyozza; mert tudni való, hogy a csont nemcsak számos ipari czélnak szolgál (például czukor-, üveggyártás stb.), hanem külön malmokban lisztté készítve, hathatós trágyaszerként is szerepel, a mi nálunk annál fontosabb, mert a belföldön hasonló hatású mesterséges trágyáink nincsenek! Ezen egyetlen értékes anyagnak, — mely nagy mennyiségben állhatna rendelkezésre — gyűjtésére semmi gond sem fordítatik, úgy, hogy ez az ország legtöbb részében veszendőbe megy. Ez nem jól van így és épen t. olvasóink leginkább buzgólkadhatnának azon, hogy a csontgyűjtés saját körükben lehetőleg nagy mérvben meginduljon, mert sommásan azt mindig jobban lehet eladni a faluzó zsidó kereskedőknek. A budapesti csontlisztgyár ma 4 frtot fizet egy metermázsza csontért az ottani indóháznál; ez ugyan, ha innen kell odaszállítani az anyagot nem nagy ár, de remélhetőleg, ha kellő csonttal rendelkezhetünk, nálunk is fejlődhetik vállalat, mely ennek kihasználására irányul.

Röviden megemlítjük még, hogy a csontliszt legjobb sikerrel alkalmazható jóval a vetés előtt, például ősszel a tavasziak alá; továbbá őszi gabonákra, nemkülönben új törésen, végre réten. Lóherfélék és zöld takarmányfélékre közvetlenül ne hozzuk; egyáltalában legjobb lesz megelőzőleg kisebbmértű kísérletet tenni s ha ez jól ütött ki, akkor legcélszerűbb a csontlisztet az istálló-i trágyához vegyíteni, azaz a készülő trágyadombot időnként földdel kevert csontliszttel behinteni. —

A zöldségfélék oltalma a tavaszi fagy ellen.

A korai veteményekben a tavaszi fagyok majd minden évben tesznek kisebb-nagyobb károkat. E fagyok ártalmatlanná tételére már mindenféle kísérleteket tettek több-kevesebb eredménnyel. Így pl. a szabadba kiültetett vetemények ágyainak széleire léczállványokat állítanak fel, a melyekre, midőn a hőmérséklet nagyon alászáll, gyékénye-

ket, öreg zsákokat, fenyőgallyakat s hasonló anyagokat teritenek. Ily védőeszközök lehetővé teszik, hogy a zöldségféléket két-három héttel előbb kiültethetjük a szabadba, minek következtében ugyanannyival hamarabb is szedhetjük be. A fagytól megcsipett zöldségféléket, hogy a romlástól lehetőleg megóvjuk, másnap, midőn a hőmérséklet a fagy-pont fölé szállt, friss kutvizzel megfecskenkezzük, természetesen napkelte előtt. Ha a növények nagyon megfagytak, akkor a fecskendezés semmit sem használ. Sokan a füstöt használták fel jó sikerrel a fagy ellen. A mesterségesen fejlesztett füst felhőszerűen terjed szét az egész kertben s nem engedi a talajt kihűlni. Midőn attól lehet tartani, hogy fagyni fog, éjjel tüzet raknak a kertben s nagyon füstölő anyagokat hánynak rá s a tüzet egész reggelig élesztik. A fagy nem csak azért ártalmas, mert a növényeket megfagyasztja, hanem azért is, mert fejlődésökben akadályozza őket. Némely zöldségfélén nem is veszszük a kárt azonnal észre. Így például a kalaráb tovább növekszik, de nyáron hirtelen felpattan, szárbahajt s gumót uem fejleszt; a zeller is így tesz, ha tavaszkor keményebb fagy érte, legjobb, ha a megfagyott kalarábot éz zellert kiszedjük s az ágyakat újra bevetjük.

(F. É.)

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1890 martius hó 9-én.

Tartatott elnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Báró Bánffy Ernő és Báró Jósika Gábor alelnökök, Gróf Béldi Ákos, Tóth Zsigmond, Szentgyörgyi Lajos, Filep István, Bodor Antal, Dr. Szentkirályi Ákos, Báró Jósika Sámuel, Báró Jósika Lajos, Vörös Sándor Molnár Sándor jogtanácsos és Gamauf Vilmos, egyleti titkár. ---

27. Elnök az ülést megnyitván, meleg szavakkal emlékezik meg az elhunyt buzgó pénztárnok Dr. Hintz György sokoldalú érdemeiről, tudatja, hogy a ravatalra koszorút tett és indítványozza, hogy külön átiratban fejeztessék ki a gyászoló család előtt az egylet legőszintébb részvéte — egyhangulag elfogadtatván, választmány a maga részéről is legmélyebb fájdalomnak ad kifejezést a pótolhatlan veszteség felett.

28. A február 6-iki választmányi ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére Gróf Béldi Ákos, Báró Jósika Gábor és Tóth Zsigmond tagtársak kéretnek fel.

29—31. E. titkár bejelenti, hogy a n. pénztárnok halála után az elnökség, Tóth Zsigmond és Dávid Antal tagtársakkal egyetemben a leltározást megejtették, a könyveket és irományokat egyelőre az irodában elhelyezték. Ezzel kapcsolatosan elnök tudatja, hogy a készpénzt ideiglenesen magához vette, mert a pénztárnoki teendőket jelenleg ő teljesíti; kéri azonban, hogy a pénztárkezelésre nézve a mai ülés határozzon és a maga részéről pénztárkezelőül a helybeli kisegítő takarékpénztárt ajánlja — választmány hálás tudomásul véve elnökének gyors intézkedését és jelen fáradozását, egyhangulag kimondja, hogy az erdélyi gazdasági egyesület pénztárának kezelésével a kisegítő-pénztár bizassék meg.

32. E. titkár a pénztárkezelőnek főbb teendőit tartalmazó utasítást mutatja be — némi módosítással elfogadtatván, közös megállapítás céljából a kisegítő-pénztárral közlendő lesz.

33. E. titkár jelenti, hogy Bideskuty Antal tagtárs elhunyt — sajnos tudásul szolgál.

34. Nagy-enyedi vinczellérképezde a három herbárium adományozását köszöni meg — tudásul szolgál.

35. E. titkár bemutatja az ad hoc bizottság által módosított cukor répatermelési szerződés szövegét — tudomásul szolgálván, az egyletünk felkérése folytán B. Kemény Kálmán ur ő nalgá által f. hó 13-ra összehívott értekezletre képviselőül Zeyk József és Dávid Antal tagtársak kéretnek fel.

36. E. titkár jelenti, hogy Szemere Huba „A cukorrépatermelés vezérfonala“ című munkájából még 825; Szüles Mihály „A cukorrépatermesztés“ című füzetéből pedig még 90 példány áll rendelkezésre — határozatott, hogy az elsőből a kolos-monostori gazd. felsőbb népiskolák és tanítóképezdek végző növendékei 1—1 ingyen példányt kapjanak; valamint néhány darabot az erdélyrészi tanítóegyletek is nyerjenek. A Szüts féle füzet kiosztása egyelőre függőben marad.

37. Ministerium 71378. sz. a. előfizetésre ajánlja a nyitrvölgyi gazd. egyesület agrarmeteorologiai közleményeit — 2 frt utalványozva lett.

38. Ministerium 8075. sz. a. a phylloxerás szőlőknek szénkénnel való kezelését tárgyazo utasításából 30 példányt rendelkezésre bocsát — köszönettel fogadtatván, az érdeklődők között kiosztatik. Ezzel kapcsolatosan köteleességének tartja választmány óva inteni a gazdaközönséget, hogy az u. n. I. erdélyi szabadalmazott chemiai gyár nagy

hangon hirdetett filloxera-irtó szerét meg ne vásárolja, miután az a szakértők véleménye szerint teljesen haszontalan! Egyidejűleg meg fog kerestetni a nmlgu ministerium az iránt, lenne kegyes módot találni, hogy termelőink ily megrövidítéseknek kitéve ne legyenek.

39. Ministerium 9661. sz. a a phylloxerasz szőlők gyéritésének gyakorlati elsajátítására rendezendő tanfolyamokra egyletünk erkölcsi támogatását kéri — adandó alkalommal az illető közegek készséggel fognak támogatattni.

40. Nagy-Küküllőmege közigazgatási bizottsága vonatkozással m. é. megkeresésünkre 68. sz. a. tudatja, hogy ott a hernyóirtás kötelezőleg elrendelve van — tudomásul szolgál.

41. Országos gazd. egyesület a műtrágya készítésére szükséges csont gyűjtésének fontosságára a népet figyelmessé tenni javasolja — lapunkban rövid népszerű cikk alapján tárgyalandó lesz.

42. Ugyanaz a bécsi gazd. kiállításán bemutatandó gyapju-tárlaton résztvenni kér — a már előzőleg tett lépések folytán a jelleges erdélyi gyapjak bemutatására vállalkoztak Gróf Bánffy György, Báró Bánffy Ernő és Báró Jósika Sámuel; miglen Gróf Teleki Arvéd a szé-kásmenti, a csikmegeei gazd. egylet pedig az ottani havasi juh gyapjának bemutatására kéretik fel; ugy, hogy összesen 12 szekróny lesz lefoglalandó. Tekintve azonban sajátlagos viszonyainkat, a beküldési határidőnek június 1-éig való meghosszabbítása eszközlendő ki, mely napra a bundák Bécsbe fognak érkezni.

43. Egan Ede csoportbiztos a bécsi kiállításán tartandó ígás marhaversenyre a választmány figyelmét hívja fel azon megjegyzéssel, hogy nézete szerint ez alkalommal a világ legelső igavonó állatjának hiányoznia nem szabad — választmány maga is elismervén az ügy fontosságát, indokolt felkérést fog intézni Gróf Wass Albert, Báró Wesse-lényi Béla, P. Horváth Kálmán, Gróf Teleki László Gyula és Lázár testvér urakhoz, hogy e versenyen résztvenni sziveskedjenek; miről a csoportbiztos ur értesítendő lesz.

44. Az I. magyar sertésbizlaló részvénytársaság XX-ik övi üzleti jelentése az 1889-ik évről — tudomásul szolgálván, — a lapban előle-gesen kivonatilag ismertette lett.

45. Tordai m. kir. bikanevelő-telep faiskolája beküldi az 1889. év tavaszán eladó nemesített gyümölcsfák, rózsák és gazdasági fák ki-

mutatását — igazgató választmány midőn egyfelől örömmel üdvözli a dicséretes iparkodást, másfelől nem zárkozhatik el azon aggály elől, hogy a sok alma-körte kínálgatásával és eladásával ismét a fajok tömkelegébe viszik a termelőt, honnan már-már kibontakozni kezdett. Ugyanazért és kivált tekintettel az újabb időben kertészeti szakosztályunk kebelében megindult üdvös gyümölcskiviteli mozgalomra, választmány azon kéréssel fog a nmlgu ministerium elő járulni, hogy lehetőleg egyetértően állapittassanak meg a viszonyaink alatt termelésre alkalmas kevés számú fajok az összes erdélyrészi állami intézetek részére, úgy hogy a tömeges termelés minél hamarább elérhető legyen. A felterjesztéshez tájékozásul köztelkünk katalogusa is melléklendő lesz, mert kívánatos, hogy az állami kimutatások is a fajok rövid leírását és jellemzését tartalmazzák.

46. A prágai gépépítő részvénytársulat budapesti főkja tudatja, hogy az egyleti tagoknak, ha megrendeléseiket nála eszközlik, mozgónyoknál 6%, gőzcséplőgépeknél 8%, aratógépeknél 10% és mezei vasutaknál 7% engedményt adni a mindenkori árjegyzéki árból. Továbbá aratógépeket 2 évi, gőzcséplőgépeket és mezei vasutakat 3 évi részletfizetésre ad, a szokásos 6% kamat felszámítása mellett — a nyújtott kedvezményeket jelen jegyzőkönyv utján hozza tudomásra a választmány.

47. Saxl testvérek budapesti megbizottja Propper Samu nevezetteknek azon kérését terjeszti elő, hogy az „Engrais de boenf“ nevű tömörített marhatrágyára vonatkozólag, melyet temesvári és aradi gyárukban állítanak elő az eljárás elsőségének és eredetiségének tanúsítására igazgató választmányunk bizonyítványt állítson ki — miután választmánynak a kérvényben állítottakról határozott tudomása van, Saxl testvéreknek ezen óhajtatását teljesítendőnek és a bizonyítványt Propper Samu kezéhez kiadandónak határozza.

Hitelesítik :
Gróf Béldi Ákos,
Báró Jósika Gábor,
Tóth Zsigmond.

Szabó József,
egyleti elnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Tenyészmarhavásár Nagy-Szebenben.

A Szebenmegye által segélyezett tenyészmarhavásár april hó 29-én fog megtartatni, még pedig (a bivalok teljes kizárásával) csakis a következő marhafajták versenyezhetnek: 1. honi fajta, 2. pinzgauai fajta és pedig a) telvivér, b) félvér állatok. A marhák fel- és elbajtása a tulajdonos költségén történik, a tulajdonos gondoskodik a tartásról és fizeti a reudes vásárpénzt. is. Minden darabról előleges bejelentés szükséges, a felvétel april 28-án reggeli 9 órakor kezdődik. Minden darabnak eladónak kell lennie, a költség megtérítése mellett nyilvános árverés is rendezhető. A pénzjutalmak összesen 300 frtra ruagnak, melyből 165 frt esik a hazai, 135 frt pedig a pinzgauai marhára; dicsérő oklevél korlátlan számban. Díjat és oklevelet csak Szebenmegyében lakó tulajdonos nyerhet, a kiosztást külön bizottság eszközli. Bővebb értesítést Szebenmegye alispáni hivatalától lehet nyerni. —

Rózsakedvelőknek

ajánljuk Zobácz Ferencz kolozsvári sétatéri főkertész rózsaszakos növény-árjegyzékét és telepét, hol körülbelül 1000 különböző rózsafaj található szép példányokban és méltányos áron. Megrendelések nevezett kertészhez intézendők, a ki szoba-, hidegházi és szőnyeg-növényekkel, nyári virágokkal, valamint mindenféle csokrokkal és koszorúkkal is szolgál. —

— Fiatallabb, de igen szolid üzlettel bir Schultz Rezső szintén kolozsvári műkertész, a rózsák és más növények gazdag választékával és a mi földolog — felette jutányos árakkal. Mindennemű virág munkák itt is pontosan és izlésesen állittatnak ki. —

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel
Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

P I A C Z I Á R A K.

A heti vásár			Gabona mérték	Tiszta búza	Ele búza	Rus...	...pa	Zab	Török-búza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhahús	
helye	napja	széna								szalma				
K r a j c z á r o k b a n														
Budapest	márczius	14	métermázsa	873	—	835	900	800	483	—	—	—	—	—
Brassó	márczius	26	hektoliter	670	450	470	470	270	380	180	80	260	40	—
Debő	márczius	25	"	860	780	640	—	380	560	420	240	280	28	—
Fogarás	márczius	28	"	650	570	450	—	280	350	250	140	200	31	—
Gyula-Fehérvár	márczius	22	"	650	550	475	—	325	380	280	120	275	36	—
Kézdi-Vásárhely	márczius	27	"	650	525	460	450	300	420	350	90	250	32	—
Kolozsvár	márczius	27	métermázsa	875	—	750	—	730	500	360	180	300	38	—
Maros-Vásárhely	márczius	27	"	910	770	770	720	780	525	440	220	300	36	—
Nagy-Szeben	márczius	28	hektoliter	630	510	460	420	300	350	210	160	350	35	—
Nagy-Várad	márczius	25	"	636	562	578	372	270	350	280	160	300	44	—
Sepsi-Szt.-György	márczius	24	"	640	580	480	440	280	400	400	150	150	32	—
Szász-Régen	márczius	27	"	675	575	480	435	285	440	320	210	260	28	—
Torda	márczius	22	"	625	350	425	425	300	325	300	30	225	32	—

Ny. Gámbán J. örök. Kolozsvár.